

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ ΠΑΠΑΡΓΥΡΙΟΥ

ΚΑΤΑ ΕΛΛΑΔΑΣ

(Προσφυγή αρ. 55846/15)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

21 Νοεμβρίου 2019

Η απόφαση αυτή θα καταστεί οριστική υπό τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 44§2 της Σύμβασης. Μπορεί να επέλθουν μερικές τοπικές αλλαγές

Στην υπόθεση Παπαργυρίου κατά Ελλάδας,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Πρώτο Τμήμα) συνεδρίασε σε Τμήμα με την ακόλουθη σύνθεση:

Ksenija Turković, Πρόεδρο,

Krzysztof Wojtyczek,

Λίνο-Αλέξανδρο Σισιλιάνο,

Armen Harutyunyan,

Pere Pastor Vilanova,

Pauliine Koskelo,

Jovan Plevski, Δικαστές,

Και με τη σύμπραξη της Renata Degener, Αν. Γραμματέα Τμήματος,

Αφού διασκεύθηκε σε Συμβούλιο στις 22 Οκτωβρίου 2019,

Εξέδωσε την παρούσα απόφαση που ελήφθη την ημερομηνία αυτή :

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση προέκυψε μετά από την υπ' αρ. 55846/15 προσφυγή που άσκησε κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας υπήκοος του εν λόγω κράτους, ήτοι η κ. Γεωργία ΠΑΠΑΡΓΥΡΙΟΥ (η προσφεύγουσα) η οποία προσέφυγε στο Δικαστήριο στις 5 Νοεμβρίου 2015 δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών («η Σύμβαση»).
2. Η προσφεύγουσα εκπροσωπήθηκε από την κ Μ. Δαλιάνη, δικηγόρο, μέλος του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών/ Η Ελληνική Κυβέρνηση (η Κυβέρνηση) εκπροσωπήθηκε από την πληρεξουσία της, την κ. Σ. Παπαϊωάννου, Δικαστική Πληρεξούσια του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.
3. Η προσφεύγουσα παραπονείται ειδικότερα για παραβίαση του άρθρου 6 της Σύμβασης λόγω της διάρκειας της εις βάρος της κινηθείσας ποινικής διαδικασίας.
4. Στις 10 Μαΐου 2017, η αιτίαση η σχετική με τη διάρκεια του μέρους της διαδικασίας που ολοκληρώθηκε με το υπ' αριθ. 57/2015 Βούλευμα του

Συμβουλίου Εφετών του Ναυπλίου κοινοποιήθηκε στην Κυβέρνηση και η προσφυγή κηρύχθηκε απαράδεκτη ως προς τις λοιπές αιτιάσεις σύμφωνα με το άρθρο 54§3 του Κανονισμού του Δικαστηρίου.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ

I. ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΤΗΣ ΥΠΟ ΚΡΙΣΗ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

5. Τα πραγματικά περιστατικά της υπό κρίση υπόθεσης, όπως τα εκθέτουν οι διάδικοι, συνοψίζονται ως εξής.
6. Η προσφεύγουσα γεννήθηκε το 1952.
7. Σε μη διευκρινισθείσα ημερομηνία το 2004, ασκήθηκε ποινική δίωξη κατά της προσφεύγουσας για πλαστογραφία και υπεξαίρεση στην υπηρεσία τελεσθείσα κατ' επανάληψη και διατάχθηκε ανάκριση.
8. Στις 12 Νοεμβρίου 2004 η προσφεύγουσα παρουσιάστηκε ενώπιον των Αστυνομικών Αρχών.
9. Σε μη διευκρινισθείσα ημερομηνία του έτους 2012 το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών Κορίνθου διέταξε την παράταση της ανάκρισης (Βούλευμα υπ' αριθ. 38/2012).
10. Στις 18 Ιανουαρίου 2013 διατάχθηκε συμπληρωματική ανάκριση για τις ακόλουθες κατηγορίες: απάτη κατά συρροή, κατ'εξακολούθηση και κατ' επάγγελμα στην υπηρεσία, πράξεις που φέρονται να έχουν προκαλέσει ζημία ποσού άνω των 15.000 ευρώ · υπεξαίρεση αντικειμένου υψηλής αξίας τελεσθείσα κατά συρροή και κατ' επάγγελμα από εντολοδόχο και διαχειριστή ξένης περιουσίας· υπεξαγωγή εγγράφων τελεσθείσα κατ' επανάληψη και πλαστογραφία μετά χρήσης τελεσθείσα κατ'επανάληψη.
11. Στις 5 Αυγούστου 2015 το Συμβούλιο Εφετών Ναυπλίου έπαυσε την ποινική δίωξη ως προς ορισμένες από τις κατηγορίες για υπεξαίρεση στην υπηρεσία και αποφάσισε να μην παραπέμψει την προσφεύγουσα για τις κατηγορίες της απάτης κατά συρροή και κατ' εξακολούθηση στην υπηρεσία, υπεξαίρεσης αντικειμένου υψηλής αξίας κατά συρροή και κατ' εξακολούθηση

τελεσθείσας από εντολοδόχο και διαχειριστή ξένης περιουσίας και για ορισμένες κατηγορίες υπεξαίρεσης στην υπηρεσία τελεσθείσας κατ' επανάληψη (Βούλευμα υπ' αριθ. 57/2015).

II. ΤΟ ΟΙΚΕΙΟ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ Η ΠΡΑΚΤΙΚΗ

12. Το οικείο εθνικό δίκαιο και η πρακτική περιγράφονται στην απόφαση *Ξυνός κατά Ελλάδα*ς (προσφυγή αρ. 30226/09, §§20-25, 9 Οκτωβρίου 2014).

13. Ο νόμος 4239/2014, με τον τίτλο «Δίκαιη ικανοποίηση λόγω υπέρβασης της εύλογης διάρκειας της δίκης, στα πολιτικά και ποινικά δικαστήρια και στο Ελεγκτικό Συνέδριο» τέθηκε σε ισχύ στις 20 Φεβρουαρίου 2014. Η αιτιολογική έκθεση του εν λόγω νόμου αναφέρει ότι μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας ενώπιον κάθε βαθμού δικαιοδοσίας μπορεί να ασκηθεί αγωγή αποζημίωσης (προαναφερθείσα απόφαση *Ξυνός*, § 26).

14. Τα σχετικά με την υπό κρίση υπόθεση άρθρα του Νόμου 4239/2014 έχουν ως εξής:

Άρθρο 2

Αρμοδιότητα

1. Η αρμοδιότητα τους εκδίκαση τους αίτησης για δίκαιη ικανοποίηση, όταν αφορά καθυστέρηση εκδίκασης υπόθεσης ενώπιον: (α) του Αρείου Πάγου, ανατίθεται σε Αρεοπαγίτη, (β) του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ανατίθεται σε Σύμβουλο ή Πάρεδρο, (γ) του εφετείου, ανατίθεται σε Πρόεδρο Εφετών του δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση, (δ) του πρωτοδικείου, ανατίθεται σε Πρόεδρο Πρωτοδικών του δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση, (ε) του ειρηνοδικείου, ανατίθεται στον Ειρηνοδίκη που διευθύνει το ειρηνοδικείο που εξέδωσε την απόφαση. Σε περίπτωση που υπηρετεί τους ειρηνοδίκης, ανατίθεται σε άλλον ειρηνοδίκη που υπηρετεί στην περιφέρεια του Πρωτοδικείου, οριζόμενο από τον Πρόεδρο Πρωτοδικών.

2. Στην αρχή κάθε δικαστικού έτους, ο Πρόεδρος του Αρείου Πάγου και του Ελεγκτικού Συνεδρίου ορίζουν τους δικασίμους των αιτήσεων για δίκαιη ικανοποίηση, καθώς και τους Αρεοπαγίτες και τους Συμβούλους και Παρέδρους του Ελεγκτικού Συνεδρίου που μετέχουν σε κάθε δικάσιμο. Την ίδια υποχρέωση έχουν αντίστοιχα οι πρόεδροι των τριμελών συμβουλίων διεύθυνσης ή οι δικαστές που διευθύνουν τα εφετεία, πρωτοδικεία και ειρηνοδικεία.

Άρθρο 3

Αίτηση

1. Η αίτηση ασκείται ανά βαθμό δικαιοδοσίας εντός προθεσμίας έξι (6) μηνών από τη δημοσίευση της οριστικής απόφασης του δικαστηρίου που εκδόθηκε μετά από δίκη για την οποία ο αιτών παραπονείται ότι υπήρξε υπέρβαση της εύλογης διάρκειας της. Ο αιτών δεν μπορεί να ζητήσει δίκαιη ικανοποίηση για υπέρβαση εύλογης διάρκειας της

δίκης, η οποία έλαβε χώρα σε προηγούμενο βαθμό δικαιοδοσίας, με την αίτηση για καθυστέρηση δίκης από ανώτερο δικαστήριο.

2. Αν η αίτηση αφορά καθυστέρηση στην έκδοση απόφασης από την Ολομέλεια ή από Τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου, η αίτηση ασκείται εντός της ανωτέρω προθεσμίας, η οποία αρχίζει από τη δημοσίευση της οριστικής απόφασης. Ο αιτών δεν μπορεί να ζητήσει δίκαιη ικανοποίηση για υπέρβαση εύλογης διάρκειας της δίκης, η οποία έλαβε χώρα σε Τμήμα αυτού, με αφορμή την κατάθεση αίτησης για καθυστέρηση δίκης από την Ολομέλεια του.

3. Η αίτηση στρέφεται κατά του Ελληνικού Δημοσίου νομίμως εκπροσωπούμενου από τον Υπουργό Οικονομικών.

4. Η αίτηση, συνοδευόμενη από τα στοιχεία της παραγράφου 4 του άρθρου 4, κατατίθεται στη γραμματεία του Δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση και περιέχει το όνομα και τη διεύθυνση κατοικίας εκείνου που την ασκεί, χρονολογία, υπογραφή, καθώς και την ηλεκτρονική διεύθυνση ή τον αριθμό τηλεφώνου ή του τηλεομοιοτύπου (φαξ) του αιτούντος ή του πληρεξουσίου δικηγόρου του. Με το πρωτότυπο του δικογράφου υποβάλλονται και δύο αντίγραφα αυτού. Η αίτηση επιδίδεται με επιμέλεια του αιτούντος, με κάθε πρόσφορο μέσο στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους. Αν έχει ασκηθεί ένδικο μέσο κατά της ως άνω απόφασης και η δικογραφία έχει διαβιβαστεί σε άλλο δικαστήριο, το τελευταίο διαβιβάζει αντίγραφα των διαδικαστικών εγγράφων στο δικαστήριο ενώπιον του οποίου εκκρεμεί η αίτηση.

5. Η αίτηση υπογράφεται από δικηγόρο. Για την παροχή πληρεξουσιότητας στον δικηγόρο εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 94 επ. του Κ.Πολ.Δ., εάν η αίτηση ασκείται ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων, ή 17 επ. του π.δ. 1225/1981, εάν αυτή ασκείται ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

6. Για την άσκηση της αίτησης καταβάλλεται παράβολο, το οποίο ορίζεται σε πενήντα (50) ευρώ για τις αιτήσεις ενώπιον του Ειρηνοδικείου, εκατό (100) ευρώ για τις αιτήσεις ενώπιον του Πρωτοδικείου και Εφετείου και εκατόν πενήντα (150) ευρώ για τις αιτήσεις ενώπιον του Αρείου Πάγου και του Ελεγκτικού Συνεδρίου υπέρ του Δημοσίου. Το ύψος του ποσού αναπροσαρμόζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Οικονομικών. Η αίτηση απορρίπτεται ως απαράδεκτη εάν δεν καταβληθεί παράβολο μέχρι τη συζήτηση.

Άρθρο 7

1. Τα οριζόμενα στα προηγούμενα άρθρα εφαρμόζονται αναλόγως και στις διαδικασίες ενώπιον των ποινικών δικαστηρίων, [...].

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ

I. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

15. Η προσφεύγουσα επικαλείται το άρθρο 6§1 της Σύμβασης και παραπονείται για τη διάρκεια της διαδικασίας που έληξε στις 5 Αυγούστου 2015, ημερομηνία κατά την οποία το Συμβούλιο Εφετών του Ναυπλίου εξέδωσε το υπ' αρ. 57/2015 βούλευμα.. Η διάταξη αυτή είναι διατυπωμένη, όσον αφορά τα κρίσιμα για την υπόθεση χωρία, ως εξής:

Άρθρο 6§1

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή (...) εντός λογικής προθεσμίας υπό (...) δικαστηρίου, (...) το οποίον θα αποφασίση (...) επί αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεών του αστικής φύσεως, (...)».

A. Επί του παραδεκτού*1. Επιχειρήματα των διαδίκων*

16. Η Κυβέρνηση καλεί το Δικαστήριο να κηρύξει απαράδεκτη την προσφυγή λόγω μη εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων. Υποστηρίζει ότι ο Νόμος 4239/2014 εισήγαγε μεταξύ άλλων, μια αποζημιωτική προσφυγή με σκοπό την επιδίκαση δίκαιης ικανοποίησης σε περίπτωση ηθικής βλάβης που έχει προκληθεί από την αδικαιολόγητη παράταση μιας διαδικασίας ενώπιον των ποινικών δικαστηρίων, ότι ο νόμος αυτός ήταν ήδη σε ισχύ στις 5 Αυγούστου 2015, ημερομηνία που έληξε η επίμαχη διαδικασία και ότι, ως εκ τούτου, η προσφεύγουσα θα έπρεπε να είχε προσφύγει στα εθνικά δικαστήρια με αίτηση δίκαιης ικανοποίησης στηριζόμενη στη βάση αυτή. Αναφερόμενη στην προαναφερθείσα απόφαση *Ξυνός*, η Κυβέρνηση αναφέρει ότι το Δικαστήριο έκρινε ότι το εν λόγω ένδικο μέσο είναι πραγματικό και προσβάσιμο. Θεωρεί ότι ο νομοθέτης, σύμφωνα με την οικεία νομολογία του Δικαστηρίου, είχε την πρόθεση να συμπεριλάβει στο πεδίο εφαρμογής του νέου νόμου τις ποινικές διαδικασίες που περατώνονται με την έκδοση βουλεύματος. Επικαλείται συναφώς το άρθρο 7§1 του νόμου αυτού. Αναφέρει επίσης ότι, σύμφωνα με τον Κώδικα

Ποινικής Δικονομίας, το Βούλευμα του Δικαστικού Συμβουλίου συνιστά απόφαση που πρέπει να είναι αιτιολογημένη. Παραπέμπει στην απόφαση *Παραποινιάρης κατά Ελλάδας* (αρ. 42132/06, §§20-22, 25 Σεπτεμβρίου 2008) και προσθέτει ότι κατά την έκδοση των βουλευμάτων το Δικαστικό Συμβούλιο ενεργεί ως δικαστήριο και πρέπει να παρέχει στους πολίτες τους οποίους αφορά η ποινική διαδικασία όλες τις απαιτούμενες εγγυήσεις. Θεωρεί ότι η προσφεύγουσα όφειλε να ασκήσει αγωγή αποζημίωσης ενώπιον του Προϊσταμένου Δικαστή του Εφετείου Ναυπλίου, ο οποίος εν συνεχεία θα όριζε τον αρμόδιο για την εξέταση της αίτησης δικαστικό λειτουργό. Όσον αφορά το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών δεν είχε οριστεί ο πρόεδρος του αρμόδιου εφετείου, η Κυβέρνηση απαντά ότι πρόκειται για ζήτημα που αφορά την εσωτερική οργάνωση του δικαστηρίου και όχι το παραδεκτό της αγωγής που η προσφεύγουσα όφειλε να υποβάλει. Υποστηρίζει επίσης ότι ο νόμος θέσπισε την δυνατότητα άσκησης αποζημιωτικής αγωγής σε περίπτωση παράτασης μιας διαδικασίας, ανεξαρτήτως του οικείου βαθμού δικαιοδοσίας, συμπεριλαμβανομένης και της διαδικασίας ενώπιον Δικαστικού Συμβουλίου που παραπέμπει κατηγορούμενο στο ακροατήριο.

17. Η προσφεύγουσα απαντά ότι ο Νόμος 4239/2014 προβλέπει τη δυνατότητα άσκησης αγωγής αποζημίωσης μόνον για τις διαδικασίες που οδήγησαν σε έκδοση απόφασης από πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια δικαστήρια και από τον Άρειο Πάγο. Θεωρεί ότι το δικαστικό συμβούλιο δεν αποτελεί μέρος των βαθμών δικαιοδοσίας στους οποίους αναφέρεται ο Κώδικας Ποινικής Δικονομίας. Προσθέτει συναφώς ότι το Δικαστικό Συμβούλιο είναι ένα Τμήμα που εκδίδει βουλεύματα, ότι δεν είναι δικαστήριο που εκδίδει δικαστικές αποφάσεις και ότι δεν συνεδριάζει σε δημόσια συνεδρίαση. Θεωρεί ότι το προβλεπόμενο από τον Νόμο 4239/2014 ένδικο μέσο αφορά μόνον τις διαδικασίες που διεξάγονται ενώπιον δικαστηρίου. Υποστηρίζει ότι στην περίπτωση παραπεμπτικού βουλεύματος μια αγωγή αποζημίωσης θα είχε κηρυχθεί απαράδεκτη ως πρόωρη εν αναμονή της έκδοσης της απόφασης του αρμοδίου δικαστηρίου. Προσθέτει ότι κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών δεν είχε οριστεί ο Πρόεδρος του Εφετείου Ναυπλίου, ενώπιον του

οποίου θα μπορούσε να είχε ασκήσει την αίτησή της. Αναφέρει ότι ο Νόμος 4239/2014 θέσπισε μια αποζημιωτική αγωγή παρόμοια με αυτή που θέσπισε ο Νόμος 4055/2012, ότι ο τελευταίος αυτός νόμος αφορά τις διαδικασίες ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων, για τις οποίες δεν υπάρχει προκαταρκτικό στάδιο, και ότι αυτό εξηγεί το ότι ο Νόμος 4239/2014 δεν προέβλεψε προσφυγή όσον αφορά τις ενώπιον των ποινικών δικαστηρίων προκαταρκτικές διαδικασίες.

2. *Η εκτίμηση του Δικαστηρίου.*

18. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η προϋπόθεση της εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων που προβλέπεται στο άρθρο 35§1 της Σύμβασης βασίζεται στην υπόθεση ότι η εθνική έννομη τάξη προσφέρει πραγματική προσφυγή όσον αφορά την επικαλούμενη παραβίαση. Τα Κράτη δεν είναι υπόλογα για τις πράξεις τους ενώπιον διεθνούς οργανισμού πριν να έχουν τη δυνατότητα να αποκαταστήσουν την κατάσταση στο πλαίσιο της εθνική έννομης τάξης. Τα πρόσωπα που επιθυμούν να επικαλεστούν την ελεγκτική αρμοδιότητα του Δικαστηρίου όσον αφορά αιτιάσεις στρεφόμενες κατά Κράτους έχουν συνεπώς την υποχρέωση να κάνουν προηγουμένως χρήση των προσφυγών που παρέχει το νομικό σύστημα του εν λόγω κράτους (βλ. μεταξύ πολλών άλλων, *Akdıvar και λοιποί κατά Τουρκίας*, 16 Σεπτεμβρίου 1996, §65, Recueil des arrêts et décisions 1996-IV και *Monceau και λοιποί κατά Ρουμανίας* [GC], αρ. 10865/09 και 2 άλλες, §221, CEDH 2014 (αποσπάσματα)].

19. Η υποχρέωση εξάντλησεως των εθνικών ενδίκων μέσων επιβάλλει στους προσφεύγοντες να κάνουν κανονική χρήση των προσφυγών που είναι διαθέσιμες και επαρκείς ώστε να μπορέσουν να πετύχουν την αποκατάσταση των παραβιάσεων που αυτοί επικαλούνται. Οι προσφυγές αυτές πρέπει να υπάρχουν σε επαρκή βαθμό βεβαιότητας, τόσο στην πράξη όσο και στην θεωρία, άλλως στερούνται του απαιτούμενου πραγματικού χαρακτήρα και προσβασιμότητας (προαναφερθείσα *Akdıvar και λοιποί*, §66).

20. Για να είναι πραγματική μια προσφυγή πρέπει να καθιστά δυνατή την άμεση αποκατάσταση της επίμαχης κατάστασης και να παρουσιάζει εύλογες πιθανότητες επιτυχίας (*Balogh κατά Ουγγαρίας*, αρ. 47940/99, 20 Ιουλίου 2004

και *Sejdovic κατά Ιταλίας* [GC], αρ. 56581/00, §46, CEDH 2006-II). Ωστόσο, μόνον το γεγονός ότι υπάρχουν αμφιβολίες ως προς τις πιθανότητες επιτυχίας μιας συγκεκριμένης προσφυγής, της οποίας η αποτυχία δεν προδιαγράφεται κατά τρόπο προφανή, δεν αποτελεί λόγο που να δικαιολογεί τη μη χρήση της εν λόγω προσφυγής (*προαναφερθείσα Akdivar και λοιποί*, §71 και *Scorrola κατά Ιταλίας* (αρ. 2) [GC], αρ. 10249/03, §70, 17 Σεπτεμβρίου 2009).

21. Εφόσον υπάρχει σε εθνικό επίπεδο προσφυγή που επιτρέπει στα εθνικά δικαστήρια να εξετάσουν, τουλάχιστον κατ' ουσία, την αιτίαση για παραβίαση δικαιώματος που προστατεύεται από τη Σύμβαση, η εν λόγω προσφυγή πρέπει να ασκηθεί (*Azinas κατά Κύπρου*, [GC], αρ. 56679/00, §32, CEDH 2004-III). Όσον αφορά το βάρος της απόδειξης, εναπόκειται στην Κυβέρνηση που υποστηρίζει τη μη εξάντληση να πείσει το Δικαστήριο ότι η προσφυγή ήταν πραγματική και διαθέσιμη τόσο στη θεωρία όσο και στην πράξη κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών, δηλαδή ότι ήταν προσβάσιμη και ικανή να προσφέρει στον προσφεύγοντα την αποκατάσταση των αιτιάσεών του και είχε εύλογες πιθανότητες επιτυχίας (*D.H. και λοιποί κατά Τσεχικής Δημοκρατίας*, [GC], αρ. 57325/00, §115, CEDH 2007-IV και *Vuckovic και λοιποί κατά Σερβίας* (*προκαταρκτική ένσταση*) [GC], αρ. 17153/11 και 29 άλλες, 25 Μαρτίου 2014).

22. Στην υπό κρίση υπόθεση, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι ο Νόμος 4239/2014 εισήγαγε, μεταξύ άλλων, υπέρ των πολιτών στο πλαίσιο διαδικασίας ενώπιον των ποινικών δικαστηρίων μια νέα αποζημιωτική προσφυγή που σκοπεύει στην επίδικση μιας κατάλληλης και επαρκούς αποκατάστασης στις περιπτώσεις υπέρβασης της προβλεπόμενης στο άρθρο 6§1 της Σύμβασης λογικής προθεσμίας. Σύμφωνα με το άρθρο 3 του εν λόγω νόμου, η προσφυγή πρέπει να ασκείται ενώπιον κάθε βαθμού δικαιοδοσίας χωριστά, εντός έξι μηνών από τη δημοσίευση της οριστικής απόφασης του δικαστηρίου εντός του οποίου η διάρκεια της διαδικασίας, υπήρξε, κατά τον ενδιαφερόμενο, υπερβολική. Στην προαναφερθείσα απόφαση *Ξυμός*, το Δικαστήριο έκρινε ότι η αποζημιωτική προσφυγή είχε τον απαιτούμενο πραγματικό χαρακτήρα στο μέτρο που καθιστούσε δυνατή την εκ των υστέρων αποκατάσταση μιας ήδη τελεσθείσας

παραβίασης του δικαιώματος εκδίκασης της υπόθεσης του ενδιαφερομένου εντός λογικής προθεσμίας όσον αφορά τις δικαστικές διαδικασίες που αφορά ο εν λόγω νόμος (προαναφερθείσα απόφαση Ξυνός, §54).

23. Όσον αφορά την επίμαχη διαδικασία, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η υπό κρίση περίοδος άρχισε το αργότερο στις 12 Νοεμβρίου 2004, οπότε και η προσφεύγουσα παρουσιάστηκε ενώπιον των Αστυνομικών αρχών και ότι έληξε στις 5 Αυγούστου 2015, ημερομηνία κατά την οποία το Συμβούλιο Εφετών του Ναυπλίου εξέδωσε το βούλευμά του, ήτοι μετά τη θέση σε ισχύ του Νόμου 4239/2014. Συναφώς, το Δικαστήριο λαμβάνει υπόψη την άποψη της Κυβέρνησης ότι οι ποινικές διαδικασίες που περατώνονται με βούλευμα εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του νέου νόμου. Εντούτοις, η Κυβέρνηση δεν προσκόμισε στο Δικαστήριο καμία απόφαση των εθνικών δικαστηρίων που να επιδικάζει αποζημίωση λόγω της ενώπιον Δικαστικού Συμβουλίου διάρκειας της διαδικασίας. Από τη γραμματική ερμηνεία των άρθρων 2 και 3 του Νόμου 4239/2014 προκύπτει ότι η άσκηση της εν λόγω προσφυγής είναι δυνατή μόνον μετά τη δημοσίευση της οριστικής «απόφασης» του οικείου εθνικού δικαστηρίου. Όμως, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι, σύμφωνα με τις διατάξεις του εθνικού δικαίου, τα δικαστικά συμβούλια δεν εκδίδουν «αποφάσεις» αλλά «βουλευμάτα», για τα οποία δεν υπάρχει καμία αναφορά στο κείμενο του εν λόγω νόμου. Φαίνεται ότι, έτσι όπως είχε η εθνική νομολογία κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών και παρά την ερμηνεία του εθνικού δικαίου που θα δοθεί στο μέλλον, οι διατάξεις του Ν. 4239/2014 δεν τύγχαναν ερμηνείας κατά τρόπο ώστε να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής τους οι αιτιάσεις σχετικά με την καθυστέρηση της διαδικασίας ενώπιον των δικαστικών συμβουλίων. Ως εκ τούτου, στην υπό κρίση υπόθεση δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η Κυβέρνηση απέδειξε πέραν κάθε εύλογης αμφιβολίας ότι η προσφεύγουσα διέθετε προσφυγή για να παραπονεθεί για τη διάρκεια της διαδικασίας ενώπιον του Συμβουλίου Εφετών Ναυπλίου, η οποία περατώθηκε με το υπ' αρ. 57/2015 βούλευμα.

24. Κατόπιν των ανωτέρω, το Δικαστήριο κρίνει ότι στην υπό κρίση υπόθεση, η προσφεύγουσα δεν υποχρεούνταν από το άρθρο 35§1 της Σύμβασης να κάνει

χρήση της προβλεπόμενης από τον Ν. 4239/2014 προσφυγής. Συνεπώς, η ένσταση για μη εξάντληση των εθνικών ενδίκων μέσων που προέβαλε η Κυβέρνηση δεν μπορεί να γίνει δεκτή.

3. *Συμπέρασμα*

25. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η προσφυγή δεν είναι προδήλως αβάσιμη υπό την έννοια του άρθρου 35§3α) της Σύμβασης και ότι δεν αντίκειται σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου και την κηρύσσει παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

1. *Η υπό κρίση περίοδος*

26. Το Δικαστήριο επισημαίνει ότι η υπό κρίση περίοδος άρχισε το αργότερο στις 12 Νοεμβρίου 2004, ημερομηνία κατά την οποία η προσφεύγουσα παρουσιάστηκε στις Αστυνομικές Αρχές και έληξε στις 5 Αυγούστου 2015, ημερομηνία κατά την οποία δημοσιεύθηκε το υπ' αρ. 57/2015 Βούλευμα του Συμβουλίου Εφετών Ναυπλίου. Επομένως η εν λόγω περίοδος διήρκεσε τουλάχιστον δέκα έτη και εννέα περίπου μήνες για έναν βαθμό δικαιοδοσίας

2. *Ο λογικός χαρακτήρας της διάρκειας της διαδικασίας*

27. Η προσφεύγουσα θεωρεί ότι η διάρκεια της κατ' αυτής διαδικασίας ήταν υπερβολική.

27. Η Κυβέρνηση αναφέρει ότι υπήρχαν υπόνοιες ότι η ενδιαφερομένη είχε διαπράξει διάφορες αξιόποινες πράξεις με πολλά θύματα, εκ των οποίων ορισμένα είχαν υποβάλει χωριστές μηνύσεις. Αναφέρει ότι διατάχτηκε η συνεκδίκαση περισσότερων οικείων δικογραφιών γεγονός που κατά την Κυβέρνηση είχε ως συνέπεια να αυξηθεί ο όγκος και η δυσκολία της δικογραφίας. Προσθέτει ότι η περιπλοκότητα της υπόθεσης, ο αριθμός των θυμάτων καθώς και η λήψη διαδικαστικών μέτρων όπως η συνεκδίκαση των δικογραφιών, ο συνακόλουθος διαχωρισμός αυτών και η παράταση της κύριας ανάκρισης είχαν ως συνέπεια την έκδοση τριών διατάξεων του Ανακριτή. Υποστηρίζει επίσης ότι η ανάγκη για μια βαθύτερη κατανόηση των ζητημάτων που συνδέονται με την τραπεζική πρακτική που παρουσιάζουν ιδιαίτερη δυσκολία καθώς και η

διενέργεια γραφολογικής πραγματογνωμοσύνης επιμήκυναν την διάρκεια της ανάκρισης Εντούτοις, κατά την Κυβέρνηση, η διάρκεια αυτή ήταν απολύτως απαραίτητη προκειμένου να πραγματοποιηθεί μια σοβαρή έρευνα και «να περατωθεί η δικογραφία».

29. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο λογικός χαρακτήρας της διάρκειας μιας διαδικασίας εκτιμάται σύμφωνα με τα πραγματικά περιστατικά της υπό κρίση υπόθεσης και με βάση κριτήρια που έχει θεσπίσει το Δικαστήριο με τη νομολογία του και ιδίως με βάση την περιπλοκότητα της υπόθεσης, τη συμπεριφορά των προσφευγόντων και αυτή των αρμοδίων αρχών καθώς και το διακύβευμα που παρουσιάζει η διαφορά για τους ενδιαφερομένους (βλ. μεταξύ πολλών άλλων, προαναφερθείσα απόφαση *Μιχελιουδάκης*).

30. Υπενθυμίζει επίσης ότι έχει εξετάσει επανειλημμένως υποθέσεις που εγείρουν το ζήτημα της υπερβολικής διάρκειας των ποινικών διαδικασιών στην Ελλάδα όπως η υπό κρίση υπόθεση και ότι έχει διαπιστώσει παραβίαση του άρθρου 6§1 της Σύμβασης (βλ. προαναφερθείσα πιλοτική απόφαση *Μιχελιουδάκης*, και τις αναφορές στις παραγράφους 68-70).

31. Στην υπό κρίση υπόθεση, έχοντας εξετάσει όλα τα στοιχεία που του υποβλήθηκαν, το Δικαστήριο δεν εντοπίζει κανέναν ισχυρισμό που να δικαιολογεί τη διάρκεια της διαδικασίας στην υπό κρίση υπόθεση. Ειδικότερα, επισημαίνει ότι ενώ η προσφεύγουσα παρουσιάστηκε στις Αστυνομικές Αρχές στις 12 Νοεμβρίου 2004 το Συμβούλιο Εφετών του Ναυπλίου δεν εξέδωσε το βούλευμά του παρά στις 5 Αυγούστου 2015, ήτοι μετά από διάστημα που υπερβαίνει τα δέκα έτη και εννέα μήνες. Λαμβάνοντας υπόψη την οικεία νομολογία του, θεωρεί ότι στην υπό κρίση υπόθεση η επίμαχη διαδικασία είχε υπερβολική διάρκεια που είναι ασύμβατη με την απαίτηση της «λογικής προθεσμίας» που επιτάσσει του άρθρο 6 §1.

32. Συνεπώς, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 §1 της Σύμβασης.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

33. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της, και αν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλόμενου Μέρους δεν επιτρέπει παρά μόνο ατελή εξάλειψη των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εφόσον είναι αναγκαίο, στον παθόντα δίκαιη ικανοποίηση.»

A. Ζημία

34. Η προσφεύγουσα ζητεί το ποσό των 15.000 ευρώ λόγω της ηθικής βλάβης που θεωρεί ότι υπέστη.

35. Η Κυβέρνηση αντιτάσσει ότι το ποσό των 15.000 ευρώ είναι υπερβολικό και ότι το Δικαστήριο έχει επιδικάσει ποσά σαφώς κατώτερα σε υποθέσεις όπου έχει διαπιστωθεί μεγαλύτερος αριθμός παραβιάσεων.

36. Το Δικαστήριο κρίνει ότι συντρέχει λόγος να επιδικάσει στην προσφεύγουσα το ποσό των 10.000 ευρώ λόγω ηθικής βλάβης.

B. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

37. Η προσφεύγουσα ζητεί επίσης 2.000 ευρώ για έξοδα και δικαστική δαπάνη για την ενώπιον του Δικαστηρίου διαδικασία.

38. Η Κυβέρνηση θεωρεί ότι το αιτούμενο ποσό είναι υπερβολικό και δεν είναι αιτιολογημένο. Προσθέτει ότι η κοινοποιηθείσα αιτίαση δεν παρουσιάζει καμία ιδιαιτερότητα.

39. Το Δικαστήριο επισημαίνει ότι η προσφεύγουσα δεν προσκόμισε κανένα τιμολόγιο σχετικά με έξοδα στα οποία υποβλήθηκε στο πλαίσιο της ενώπιον του Δικαστηρίου διαδικασίας. Συνεπώς το αίτημα αυτό πρέπει να απορριφθεί.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

40. Το Δικαστήριο κρίνει ότι αρμόζει να υπολογισθούν οι τόκοι υπερημερίας επί του επιτοκίου διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τραπέζης, προσαυξημένου κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. Κηρύσσει την προσφυγή παραδεκτή,

2. Αποφαίνεται ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 της Σύμβασης,

3. Αποφαίνεται

α) ότι το καθού η προσφυγή κράτος θα πρέπει να καταβάλει στην προσφεύγουσα εντός τριών μηνών από την ημερομηνία που η απόφαση θα καταστεί οριστική σύμφωνα με το άρθρο 44§2 της Σύμβασης, για ηθική βλάβη το ποσό των δέκα χιλιάδων ευρώ (10.000,00€), πλέον κάθε ποσού που μπορεί να οφείλεται ως φόρος επί του εν λόγω ποσού,

β) ότι από την εκπνοή της προθεσμίας αυτής και μέχρι την καταβολή, το ποσό αυτό θα αυξάνεται με απλό τόκο υπολογιζόμενο με επιτόκιο ίσο προς το ισχύον κατ' αυτό το χρονικό διάστημα επιτόκιο διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, προσαυξημένο κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες,

4. Απορρίπτει το αίτημα δίκαιης ικανοποίησης κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στα γαλλικά και κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 21 Νοεμβρίου 2019, κατ' εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του Κανονισμού.

Renata Degener
Αν. Γραμματέας

Ksenija Turković
Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση από το συνημμένο έγγραφο
Η μεταφράστρια

Μαρία Καραμπάτσα